

[Holger Hansen.] Indtryk, at forskellene i levestandard er store deroppe, nok også væsentligt større, end vi kender dem her. Mon ikke tiden er inde til at sætte fart i dette spørgsmål? Hvis det varer ret meget længere, tror jeg, at vi skaber grundlag for sociale spændinger i den grønlandske befolkning, som ingen kan ønske sig. Det er jo ikke bare sådan deroppe, at indkomsterne er skattefrie. Dertil skal jo lægges, at mange af de goder, som de mere velstillede herhjemme må betale for, er gratis deroppe også for folk med de store indtægter.

Jeg har villet nævne dette problem, fordi det hører med, når vi taler socialpolitik. Der er en sammenhæng i disse forhold, eller rettere: der mangler efter vort skøn en sammenhæng i disse forhold i henseende til Grønland.

Med disse bemærkninger tilsiger mit parti positiv og grundig behandling af lovforslaget.

Svend Haugaard: Et samfund som det grønlandske, i meget hurtig teknisk udvikling fra ret primitiv livsførelse på bopladser til et bysamfund, må nødvendigvis få særlige omstillingsproblemer. Udviklingen er nødvendig for at få del i de tekniske livsgoder, men man kan beklage de betydelige vanskeligheder af social og psykologisk art, der følger af at blive rykket op med rode fra århundreders tradition og faste levevis og ind i den nye tilværelse; det giver mange tilpasningsvanskeligheder. Det er ikke så lige til på få år at omstille sig fra næsten udelukkende naturaløkonomi til pengeøkonomi med de muligheder, det giver for at erhverve sig goder, hvis man kan skaffe pengene, men også med de vanskeligheder, der kan opstå ved den manglende træning i at tilpasse indtjening med et fornuftigt forbrug.

Vi, der har haft mange generationer til denne omstilling, vil være meget forstående i vor støtte til en socialpolitik, der tager vide menneskelige hensyn, men samtidig må være en forebyggende socialforsorg, der lægger vægt på vilje til selvhjælp og appellerer til personlig æresfølelse. Uden at kende så forfærdelig meget til grønlandske forhold vil jeg dog tro, at der er en hel del at gøre på dette område, som ikke er dækket ind af det foreliggende lovforslag, og som det absolut

bliver nødvendigt at tage op. Men vi kan anbefale forslaget, fordi det er en forenkling med mere ensartede retningslinjer inden for de enkelte forsorgsområder, og fordi det giver en ekstra støtte til socialforsorgen i Grønland, hvis administration vi gerne vil se nærmere på i udvalg for at sikre, at støtten bliver så rationel og velanvendt som overhovedet muligt.

Man kan ofte føle et ret stærkt ukendskab til grønlandske forhold, det er svært at følge tilstrækkeligt med, og jeg mener, det ville være praktisk, om Grønlandsministeriet udvirkede, at i hvert tilfælde Grønlandsrådets medlemmer fik tilsendt beretningen om landsrådets forhandlinger.

Vivike: Når man industrialiserer et naturfolk som det grønlandske, vil der uundgåeligt opstå sociale skader, og da navnlig når man industrialiserer i et tempo som vort. Det kan måske lyde lidt forbavsende, at jeg har den tanke, at tempoet er lidt hårdt; men dermed mener jeg, at det går så stærkt, at det kniber med at få grønlanderne selv med i opbygningen af landet. De står muligvis i for stærk grad udenfor som tilskuere og føler dermed ikke det ansvar, det var sundt for dem at føle, og der er grænser for, om grønlanderne psykologisk kan holde til det. Jeg er derfor kommet ind på den tanke, at vi burde overlade mere til grønlanderne, give dem større ansvar. Jeg ved godt, at hvis vi gør det, bliver udviklingen måske langsommere, men hellere det end at gå hen og psykisk ødelægge en stor del af den grønlandske befolkning — og det er jeg altså lige ved at være bange for, er ved at ske. Der opstår sociale skader, og vi har næsten ikke haft noget middel til at imødegå disse skader.

Socialistisk folkeparti stillede et forslag her i folketinget i 1961 om at give refusion til socialudgifterne på Grønland med 80 pct. Desværre vendte alle de øvrige af tingets partier sig imod denne tanke, og der blev altså ingen bukser ud af det skind. Men der er dog sket nogle forbedringer hist og her siden da, så vi er kommet lidt med. I 1967 blev der oprettet et arbejds- og socialdirektorat, og dermed fik vi lagt grunden til en slags socialreform for Grønland. Men da man er klar over, at det koster penge, har vi nu fået dette lovforslag om, at staten yder